

Návrhy tém dizertačných prác pre AR 2023/2024

doc. PhDr. Gabriel Bianchi, PhD.

- Extimácia pri rozvoji zdravej intimity

Mgr. Barbara Láštiová, PhD.

- Solidarita v kontexte spoločenských kríz

Prof. PhDr. Ivan Lukšík, CSc.

- Úloha partnerských vzťahov pri prechode do dospelosti

doc. Mgr. Miroslav Popper, PhD.

- Medzietnické rodiny a well-being

Mgr. Kamila Urban, PhD.

- Využitie fenomenologických rozhovorov na prehĺbenie porozumenia autoregulovaného učenia
- Rola metakognície v sociálnom usudzovaní

Téma	Extimácia pri rozvoji zdravej intimity
Školiteľ/ka	doc. PhDr. Gabriel Bianchi, PhD. (bianchi@savba.sk)
Forma štúdia	denná
Jazyk práce	slovenský/anglický

Anotácia: Vo výskumnom projekte ide o preskúmanie miesta a procesov extimácie pri rozvoji intimity subjektu, v kontexte jej transformácie a transmutácie, ako aj celostnej sexualizácie verejného priestoru.

Odhaľovanie intimity a sexuality možno považovať za odraz pomerne silného útoku najmä na sexuálne normy. Veľký počet mediálnych príspevkov venovaných odhaľovaniu sexuality v najrôznejších podobách je znakom toho, že prekračovanie noriem je konsenzuálne, a teda ide skôr o zmenu alebo posun v spoločenských normách (určujúcich sexuálnu subjektivitu), a nie len o sporadické porušovanie sexuálnych noriem v médiách. Toto konštatovanie rezonuje s tézou o intímnom občianstve, na ktorú upozornil Ken Plummer (2003), aj s výzvou na porozumenie transmutácii intimity (porov. Bianchi, 2010, 2020). Poukazuje to však aj na potrebu širšej diskusie o tom, čo pre subjekt znamená byť intímnym a zároveň verejným, na čo nedávno upozornil Georges Teyssot (pozri Teyssot, 2010) v kontexte médií. Teyssot rozvíja dualizmus intimity - extimácie, ktorý pôvodne navrhol a rozvinul Jacques Lacan (Lacan, 1969, p. 179). Teyssot ponúka pohľad na historický vývoj rozdelenia a neskôr priblíženia a spojenia súkromného a verejného, ktoré vyústilo do ich súčasného zdanlivého splynutia prostredníctvom internetu, kde sú prítomné všetky médiá, a najmä prostredníctvom sociálnych sietí.

Lacanovu dialektiku intimity a extimácie využil modifikovaným spôsobom aj Serge Tisseron (2002, 2011). Tisseron zdôrazňuje dve skutočnosti, ktoré sú relevantné pre diskusiu o médiách a intimite: (1) obsah intimity nemusí byť nevyhnutne plne prístupný ani subjektu („Intimita má však aj iný rozmer: to, čo ľudia o sebe nevedia.“, Tisseron, 2002). Mediá nám tak môžu "podsunúť" intímnu tému a nahradiť obsah, ktorý [v našej subjektivite] nepoznáme, banálnymi frázami.

Ešte dôležitejšie je, že Tisseron (2011) zdôrazňuje (2), že dochádza k subjektom "riadenému" otváraníu a testovaniu jeho/jej intímnych obsahov procesom extimácie - otváraním a ponúkaním iným očiam alebo verejnosti, teda akýmsi "potvrďovaním/testovaním intímneho prostredníctvom "druhého"". „Pre nás je to ([extimácia] proces, v ktorom subjekt ponúka fragmenty intímneho ja pohľadom iných, aby

si ich potvrdil. Nie je to teda exhibicionizmus. Exhibicionista je osoba, ktorá sa robí nápadnou svojím správaním, ktoré vyžíva v ustálenom rituáli. Naopak, túžba po extimácii je neoddeliteľná od túžby stretnúť sa s druhým a riskovať." (Tisseron, 2011)

Extimácia, ako je definovaná vyššie, si rozhodne vyžaduje dobrú emocionálnu kondíciu subjektu, aby sa odvážil podstúpiť vznikajúce riziko, vyžaduje si odvahu a sociálne zručnosti a môže priniesť uspokojenie prostredníctvom autentifikácie subjektu, ale môže mu aj uškodiť, ak je intimita v konfrontácii s vonkajším prostredím (vrátane všetkých mediálnych priestorov) odmietnutá alebo ak subjekt narazí na prekážky. Tisseron zaujal aktívnejší prístup a využil význam extimácie na zachytenie aktívneho procesu subjektu. Keď hovoríme o intímnom partnerovi s našimi priateľmi alebo rodičmi, externalizujeme náš intímny vzťah a prijímame riziko, že nás buď prijmú, alebo odmietnu. Môžeme experimentovať so striedaním extimácie voči rôznym adresátom a sociálnym prostrediam a sledovať rôznorodú spätnú väzbu. Bozkávanie vo verejnej doprave je podobnou skúškou - páry testujú svoj intímny vzťah aj spoločenskú normu. Ak je náš partner rovnakého pohlavia, v homofóbnom prostredí je riziko odmietnutia vyššie ako pravdepodobnosť prijatia extimácie. Extimácia je teda dobrým ukazovateľom psychologickej zrelosti subjektu - ochoty riskovať a schopnosti vyrovnáť sa s rizikom a zároveň získať podporu/potvrdenie nášho intímneho "sveta". Performovanú extimáciu možno preto považovať za dobrý ukazovateľ zrelosti ľudského subjektu.

Téma	Solidarita v kontexte spoločenských kríz
Školiteľ/ka	Mgr. Barbara Láštiová, PhD. (barbara.lasticova@savba.sk)
Konzultant/ka	Mgr. Xenia Daniela Poslon, PhD.
Forma štúdia	denná
Jazyk práce	slovenský/anglický

Anotácia: Cieľom dizertačnej práce bude preskúmať, čo facilituje a čo inhibuje solidaritu v prospech rôznych spoločenských skupín. Kým medziskupinový kontakt môže u majority viesť k zvýšeniu solidarity v prospech znevýhodnených skupín a inšpirovať zvýhodnené skupiny k tomu, aby konali ako ich "spojenci v prospech sociálnej zmeny", medziskupinové harmónia vyplývajúca z pozitívneho kontaktu môže naopak inhibovať kolektívnu akciu u znevýhodnených skupín. Na druhej strane, ospravedlňovanie systému môže tak u zvýhodnených ako aj u znevýhodnených skupín inhibovať participáciu na kolektívnej akcii s pochybnujúcej systém. Spoločenské krízy zas môžu viesť k zásadnému redefinovaniu percepcie medziskupinových vzťahov a hraníc medzi členskou a nečlenskou skupinou. Dizertačná práca bude vychádzať zo SIMCA modelu kolektívnej akcie, Teórie medziskupinového kontaktu a Teórie ospravedlňovania systému. Prostredníctvom zmiešaného výskumného prístupu preskúma antecedenty, prejavy a diskurzívne konštrukcie solidarity voči rôznym znevýhodneným skupinám v spoločnosti, s osobitným dôrazom na solidaritu v čase spoločenských kríz ako je napr. pandémie Covid-19 alebo vojna v Ukrajine.

Literatúra

Allport, G. W. (1954). The nature of prejudice. Addison-Wesley.

Hässler, T., Uluğ, Ö. M., Kappmeier, M., & Travaglino, G. A. (2021b). Intergroup contact and social change: An integrated Contact-Collective Action Model. *Journal of Social Issues*, 77(1), 217-241. <https://doi.org/10.1111/josi.12412>

Jost, J. T. (2019). A quarter century of system justification theory: Questions, answers, criticisms, and societal applications. *British Journal of Social Psychology*, 58(2), 263-314. <https://doi.org/10.1111/bjso.12297>

Osborne, D., Jost, J. T., Becker, J. C., Badaan, V., & Sibley, C. G. (2018). Protesting to challenge or defend the system? A system justification perspective on collective action. *European Journal of Social Psychology, 49*(2), 244-269. <https://doi.org/10.1002/ejsp.2522>

Terry, G., Hayfield, N., Clarke, V., & Braun, V. (2017). Thematic Analysis. In *The SAGE Handbook of Qualitative Research in Psychology* (pp. 17-36). SAGE Publications Ltd.

van Zomeren, M., Postmes, T., & Spears, R. (2008). Toward an integrative social identity model of collective action: A quantitative research synthesis of three socio-psychological perspectives. *Psychological Bulletin, 134*(4), 504-535. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.134.4.504>

Téma

Úloha partnerských vzťahov pri prechode do dospelosti

Školiteľ/ka

Prof. PhDr. Ivan Lukšík, CSc. (ivan.luksik@savba.sk)

Forma štúdia

denná/externá

Jazyk práce

slovenský/anglický

Anotácia: Partnerské a intímne vzťahy sú popísané a konceptualizované z viacerých pohľadov. Ich doterajšiu konceptualizáciu zachytávajú pojmy ako „psychosociálne moratórium“ (Erikson), „čisté vzťahy“ (Giddens), „tekutá láska (Bauman) a pod. Málo je však preskúmaná úloha partnerských vzťahov pri prechode do dospelosti. Cieľom práce je preskúmať túto súvislosť v súčasnom socio-kultúrnom kontexte života mladých ľudí v období vynárajúcej sa dospelosti a na prahu dospelosti.

Téma

Medzietnické rodiny a well-being

Školiteľ/ka

doc. Mgr. Miroslav Popper, PhD. (miroslav.popper@savba.sk)

Forma štúdia

denná

Jazyk práce

slovenský/anglický

Anotácia: Cieľom práce bude zmapovať, ako fungujú medzietnické rodiny (slovensko-maďarské, slovensko-české, slovensko-poľské a iné), akým výzvam čelia a čo zvyšuje ich well-being. Okrem problémov, s ktorými sa stretávajú všetky rodiny, pribúdajú v medzietnických rodinách témy používania jazyka, kultúrne špecifiká, tradície a normy, ktorým je potrebné sa vzájomne prispôbovať. Pôjde predovšetkým o kvalitatívny výskum, v rámci ktorého sa bude prostredníctvom individuálnych interview a fókusových skupín zisťovať, ako sa medzietnické rodiny vyrovnávajú s rôznymi výzvami, ktorým sú vystavené, ako vyjednávajú a stanovujú pravidlá prospešné pre optimálne rodinné spolužitie.

Téma	Využitie fenomenologických rozhovorov na prehĺbenie porozumenia autoregulovaného učenia
Školiteľ/ka	Mgr. Kamila Urban, PhD. (kamila.urban@savba.sk)
Forma štúdia	denná
Jazyk práce	slovenský/anglický

Anotácia: Autoregulované učenie (SRL) je pojem zahŕňajúci štyri zložky: kogníciu, metakogníciu, motiváciu a emócie. Avšak zachytiť výskumnými metódami všetky komponenty naraz je náročné a preto sa odporúča triangulácia rôznych kvantitatívnych ako aj kvalitatívnych metód. Využitie dotazníkov alebo experimentálnych metód a pozorovaní alebo rozhovorov môže poskytnúť bohaté a kontextualizované dáta o SRL študentov. Cenné poznatky možno získať prostredníctvom pološtruktúrovaných fenomenologických rozhovorov. Týmto spôsobom možno získať svedectvá o skúsenostiach študentov, ktoré sú relevantné pre ich snahy, a môžu tak osvetliť SRL proces. Navrhovaný projekt by mal zobrať do úvahy rôzne motivácie študentov pri učení, rôznu úroveň využívania kognitívnych a metakognitívnych stratégií a navrhnúť metodológiu zberu kvantitatívnych dát, ako aj výberu participantov do rozhovorov.

Téma

Rola metakognície v sociálnom usudzovaní

Školiteľ/ka

Mgr. Kamila Urban, PhD. (kamila.urban@savba.sk)

Forma štúdia

denná

Jazyk práce

slovenský/anglický

Anotácia: Metakognitívne uvedomovanie má významné následky pre sociálne usudzovanie a správanie. Výskum ukázal, že keď si ľudia uvedomujú, že stereotypy by mohli zasahovať do ich úsudkov, je pravdepodobnejšie, že budú lepšie posudzovať primeranosť a platnosť svojich úsudkov. Vnímaná ľahkosť prístupu k vlastným postojom, vnímaná istota a metakognitívna vedomosť ovplyvňujú sociálne úsudky. Projekt by mal navrhnúť intervenciu založenú na poznatkoch z metakognície (najmä o istote a metakognitívnej vedomosti) a mal by byť zameraný na zmenu postojov v rôznych oblastiach sociálnej kognície.